

(in size) न चैवं सति त्र्यणुकस्याप्यणुत्वप्रसक्तिः NyāyKa. 133. 23.

अणुत्वप्रसङ्ग (aṇutva-prasaṅga) *m.* contingency of being atomic (in size) पारिमाण्डल्यादेरारंभकत्वे सर्वकार्याणामणुत्वप्रसङ्गः TattvPrakā. 98A. 6 (on ii. 2. 11)

अणुत्वमत (aṇutva-mata) *n.* view that (something) is of atomic size मनसोऽणुत्वमते विषये संश्लेषः ... न सम्भवति GuruCandr. ii. 131. 15.

अणुत्वमात्र (aṇutva-mātra) *n.* mere minuteness आश्चर्यं त्विदमेव शाहमनता सच्छास्त्रसंसेवनेः संप्राप्तं तु मनुत्वमेव हि कथं नाणुत्वमात्रं जहौ Paramā-Kā. 3. 16

अणुत्वलिङ्ग (aṇutva-liṅga) *n.* probans (in the form of) being atomic (in size) मनसः प्राणानां चाणुत्वलिङ्गोपस्थापितजीवाश्रयत्वप्रतिपादनात् SivārkaMaDi. i. 403. 8 (on i. 3. 3)

अणुत्ववचन (aṇutva-vacana) *n.* statement of smallness or minuteness दुर्ज्ञानत्वाभिप्रायमिदमणुत्ववचनम् BrahmSūBh.(Sāh.) 461. 9 (on ii. 3. 29)

अणुत्ववत् (aṇutva-vat) *adv.* like minuteness अणुत्ववत् तस्यापि (ह्रस्वत्वस्य) परमाण्वादौ अनित्यत्वात् TarkSam.(Ā.) 66. 9.

अणुत्ववाचिन् (aṇutvavāc-in) *adj.* expressing minuteness or atomic size साक्षादेवास्याणुत्ववाची शब्दः श्रूयते BrahmSūBh.(Sāh.) 454. 14 (on ii. 3. 22); GoviBh. 154. 2 (on ii. 3. 21)

अणुत्ववाद (aṇutva-vāda) *m.* opinion that (something) is of atomic size ये चोपनिषत्त्वणुत्ववादाः ... ते सूक्ष्मग्रहणगोचरत्वाभिप्रायाः ŚāstrDi. 124. 21 (on i. 1. 5)

अणुत्वविनिश्चय (aṇutva-viniścaya) *m.* ascertainment of minuteness तत्किल तावति हृदि क्षितैरेव तु तावत्स्वरूपतया ... तस्याणुत्वविनिश्चयात् GoviBh. 50. 11 (on i. 3. 25)

अणुत्वविपरीत (aṇutva-viparīta) *adj.* contrary to atomic size नाणु-रयमात्मा, कस्मात् । अतच्छ्रुतेः अणुत्वविपरीतपरिमाणश्रवणात् BrahmSūBh.(Sāh.) 454. 1 (on ii. 3. 21); जीवो नाणुर्भवितुमर्हति । कुतः । अतच्छ्रुतेः । अणुत्वविपरीत-व्यापकत्वश्रुतेः AnuBh. 147. 17 (on ii. 3. 21)

अणुत्वविवक्षा (aṇutva-vivakṣā) *f.* desire to convey the sense of being atomic न चाद्यशब्देनाणुत्वविवक्षोपपन्ना ŚrutaPra. ii. 311. 14 (on ii. 2. 34)

अणुत्वविशेष (aṇutva-viśeṣa) *m.* a kind of smallness or minuteness अणुत्वविशेष एव ह्रस्वत्वम् NyāyKa. 137. 16.

अणुत्वविश्रान्ति (aṇutva-viśrānti) *f.* limit of atomic size अतो नाणुत्वविश्रान्तिर्न महत्त्वस्य च क्वचित् AnuVyā. 25A. 9 (on 2. 2)

अणुत्ववैशिष्ट्य (aṇutva-vaiśiṣṭya) *n.* the characteristic of being atomic निरुपाधिकस्वरूपस्याणुत्ववैशिष्ट्यावगमाच्च तदवगमः ŚrutaPra. ii. 368. 26 (on ii. 3. 32)

अणुत्वव्यपदेश (aṇutva-vyapadeśa) *m.* mention of (something) being atomic अणुत्वव्यपदेशः कथमिति चेत्तदुणसारत्वात् BrahmSūBh.(Bhā.) 137. 10 (on ii. 3. 29); SiddhāBi. 84. 2.

अणुत्वव्यवहार (aṇutva-vyavahāra) *m.* usage that (something) is atomic कुत्रलयामलकबिल्वदिषु महत्त्वपि तत्परकर्षभावाभावमपेक्ष्य भाक्तोऽणुत्वव्यव-हारः PadārthaSam. 131. 1; Upask. 295. 7 (on viii. 1. 8)

अणुत्वश्रवण (aṇutva-śravaṇa) *n.* Vedic authority of (something) being atomic (in size) अणुत्वश्रवणाच्च संशयः SivārkaMaDi. ii. 493. 23 (on iv. 4. 15); SiddhāLeSam. 336. 3; 344. 3.

अणुत्वश्रुति (aṇutva-śruti) *f.* Vedic authority of (something) being atomic (in size) ' एवोऽणुरात्मा चेतसा वेदितव्यः ... ' इति साक्षादणुत्वश्रुतेः Niti-Mā. 51. 9; ŚrutaPra. ii. 367. 28 (on ii. 3. 32); ii. 369. 3 (on ii. 3. 32); न चाणुत्वश्रुतिविरोधः TattvPrakā. 115B. 13 (on ii. 3. 20); 128B. 11 (on ii. 4. 8); 129A. 2 (on ii. 4. 8); अणोरणीयान् इति ब्रह्मणोऽणुत्वश्रुतेः SiddhāBi. 82. 5; SivārkaMaDi. ii. 144. 15 (on ii. 3. 20); ii. 145. 33 (on ii. 3. 23)

अणुत्वसमानाधिकरण (aṇutva-samānādhikaraṇa) *adj.* co-existent with atomic size केचित्तु अणुत्वसमानाधिकरणं ह्रस्वत्वं तद्वदेव द्विविधम् ... इत्याहुः SarvaDaKau. 26. 12.

अणुत्वसाधन (aṇutva-sādhana) *n.* establishment of (something) being atomic उत्क्रान्तिरपि सापादानाणुत्वसाधनम् Bhām. 486. 5 (on ii. 3. 20); VedāntKa. 320. 18 (on ii. 3. 19)

अणुत्वसामान्य (aṇutva-sāmānya) *n.* the genus of atomic size समुदायेऽपीष्यमाणेऽणुत्वसामान्यमभ्युपगन्तव्यमापद्येत Kāśi. iii. 97. 16 (on 5(4). 180)

अणुत्वसिद्धि (aṇutva-siddhi) *f.* establishment of minuteness or atomic size अतः पारिशेष्यादणुत्वसिद्धिः Bhām. 485. 21 (on ii. 3. 20); SāmkhyaPraBh. 136. 5 (on 5. 87); TattvPrakā. 129A. 13 (on ii. 4. 8); Upask. 308. 4 (on vii. 1. 23); खगशरीरवदित्याद्यनुमानैश्च ... अणुत्वसिद्धेः Nyāyā-mṛ. 610B. 8.

अणुत्वस्वीकार (aṇutva-svikāra) *m.* acceptance of (something) being atomic उपाधेश्चाणुत्वस्वीकारेण शिरःपाण्याद्यवयवैर्युगपदसंबन्धतया तद्गत-सुखादीनां युगपदनुसंधानाभावापत्तेश्च VedāntRaMañ. 1. 1 (17. 7)

अणुत्वहेतु (aṇutva-hetu) *m.* [Abl.] by reason of minuteness स्थूल-त्वाणुत्वहेतोर्द्वयपूर्वाचार्यैः स्वकल्पितम् । उक्तं तत्र मतं मेऽस्ति गोलयुक्तिविरोधतः SiddhāTaVi. 209. 3.

अणुत्वाक्षेपक (aṇutvākṣepa-ka) *adj.* indicative of (something) being atomic (in size) स्वशब्दः अणुशब्दः । न त्वणुत्वाक्षेपकशब्दः ŚrutaPra. ii. 363. 26 (on ii. 3. 23)

अणुत्वाद्यारम्भक (aṇutvādy-ārambhaka) *adj.* productive of ato- mic size etc. पारिमाण्डल्यादेरेव त्वराविशेषादणुत्वाद्यारम्भकत्वम् VedāntKa. 262. 5 (on ii. 2. 11)

अणुत्वाद्यभिधान (aṇutvādy-abhidhāna) *n.* statement that (some- thing) is atomic etc. अस्थूलादिहिं (? अस्थूलादिपदैहिं) स्थूलत्वादिविपरीतमणुत्वा-द्यभिधानं वा स्यात् NyāySu.(Ja.) 173B. 4 (on i. 3. 3)

अणुत्वाद्यभिधायक (aṇutvādy-abhidhāyaka) *adj.* expressive of (something) being atomic etc. अस्थूलादिपदानामणुत्वाद्यभिधायकत्वपक्षमुपादाय NyāySu.(Ja.) 174B. 9 (on i. 3. 3)

अणुत्वानुपपत्ति (aṇutvānupapatti) *f.* impossibility of being of ato- mic size न तावदविद्या, तस्या अणुत्वाभावेन तदवच्छिन्नस्याप्यणुत्वानुपपत्तेः Śruta- Pra. ii. 368. 3 (on ii. 3. 32)

अणुत्वानुमान (aṇutvānumāna) *n.* inference of (something) being of atomic size न च हरिचन्दनविन्दुदृष्टान्तेनाणुत्वानुमानं जीवस्य Bhām. 487. 14 (on ii. 3. 24)

अणुत्वापत्ति (aṇutvāpatti) *f.* contingency of (something) being of atomic size परमाणुकार्यस्य द्वयणुकवदणुत्वापत्तेश्च SarvaDaKau. 13. 5.

अणुत्वापादन (aṇutvāpādana) *n.* production of the fragmentary or limited nature (of the individual soul) स एव च संसारः अपूर्णाभिमानेन स्वात्मनि अणुत्वापादनात् आणवमलस्य ParāTri. 41. 1.

अणुत्वाभाव (aṇutvābhāva) *m.* absence of atomic size उत्क्रान्त्यादिकं तु अणुत्वाभावेऽप्यौपाधिकपरिच्छेदादुपपद्यते GuruCandr. i. 347. 20.

अणुत्वायोग (aṇutvāyoga) *m.* incompatibility with atomic size परिमाणस्य अणुत्वायोगात् TarkSam.(Ā.) 29. 26.

अणुत्वावगमकत्व (aṇutvāvagamaka-tva) *n.* the state of being one which conveys the characteristic of atomic size अणुत्वावगमकत्वाभावे तदा- नन्त्यश्रवणस्योपासनार्थत्वाभावात् (सर्वगतानि इन्द्रियाणि) ŚrutaPra. ii. 393. 20 (on ii. 4. 6)

अणुत्वावच्छिन्न (aṇutvāvacchinna) *adj.* delimited by atomic size अणु- त्वावच्छिन्नः कथं स्थूलप्रतिभाससंवेद्यः TātpaT.(U.) 347. 21 (on 5(5). 180)

अणुत्वाश्रयण (aṇutvāśrayaṇa) *n.* taking recourse to the atomic size (of something) अणुत्वाश्रयणे तु ... उपपद्यत एव वेदानायास्तत्तदधिकरणत्वप्रतीतिः MānaMe. 215. 3.

अणुत्वोत्पत्ति (aṇutvotpatti) *f.* origination of atomic size or mea- sure द्वयणुकैर्बहुभिरारभ्यते इत्यपि नियमो न द्वाभ्यां तस्याणुपरिमाणोत्पत्तौ कारण- सद्भावेनाणुत्वोत्पत्तावारम्भवैयर्थ्यात् NyāyKa. 32. 7; ह्रस्वत्वपारिमाण्डल्याभ्यां मह- त्वाणुत्वोत्पत्तेश्चैरेन द्वीकृतत्वात् SivārkaMaDi. ii. 65. 16 (on ii. 2. 11)

अणुत्वोत्पादक (aṇutvotpādaka) *adj.* productive of atomic size or measure अणुत्वोत्पादकमेव ह्रस्वत्वोत्पादकम् Upask. 302. 8 (on viii. 1. 17)

अणुत्वोपगम (aṇutvopagama) *m.* acceptance of atomic size जीवस्या- णुत्वोपगमेन व्यवस्थोपपादनं न युक्तम् SiddhāLeSam. 344. 1.

अणुत्वोपपत्ति (aṇutvopapatti) *f.* justification of atomic size प्रत्यगा- त्मनः ... नाणुत्वोपपत्तिरिति चेन्न VedāntRaMañ. 1. 1 (15. 24)

अणुत्वोपाधि (aṇutvopādhi) *m.* limiting adjunct of atomic size मनो- व्यतिरिक्ता बुद्धिरणुत्वोपाधिरिति चेत् ŚrutaPra. ii. 368. 20 (on ii. 3. 32); अणु- त्वोपाधेरनपगमादेव । न हि देहान्तरावस्थितिदशायामणुत्वोपाध्यपगमो भवतामिष्टः ŚrutaPra. ii. 369. 20 (on ii. 3. 32)

अणुदायादवलम्बा (aṇudāyāda-valagnā) *adj.* (f.) whose waist is extremely slender (*lit.* kinsman of atom) अणुदायादवलम्बाम् ... अन्तःकलयामि सुन्दरीमनिशम् LalitāStāRa. 166.